

ROAF POSTEN

Informasjon fra Romerike Avfallsforedling IKS // 2021

« Den største trusselen mot planeten er troen på at noen andre skal redde den »

Dag Hessen,
side 16

Poselotteriet // Hva blir avfallet til? // Grønne poser for borettslag og sameier
// Rydding på returpunkt // Det er mye å vinne på riktig sortering //
Dag Hessen: Gleden av å kunne bidra // Julens hente- og åpningstider

Hva er egentlig FNs bærekraftsmål?

I 2015 ble det vedtatt 17 verdensmål for bærekraftig utvikling frem mot 2030 for FN. Alle FNs medlemsland skal utvikle en nasjonal handlingsplan for implementering, mens regioner, kommuner og byer selv bestemmer om de vil utvikle planer for verdensmålene. ROAF har selv sagt tatt de målene som er relevante for vårt virke inn i vår overordnede virksomhetsstrategi. Her ser dere de ni bærekraftsmålene vi har implementert.

ROAFPOSTEN 2021

ANSVARLIG UTGIVER
Romerike Avfallsforedling IKS

REDAKTØR
Line Malmo

TEKST
ROAF og Createurene

DESIGN
Createurene

Legg oss til på sosiale medier og få med deg nyheter og tips og råd fra ROAF.
facebook.com/roaf.no – instagram.com/dittroaf
Har du tatt et bilde du vil vi skal se? Tagg bildet ditt med #dittroaf

FORSIDEILLUSTRASJON
Createurene

TRYKK
07 Media AS

KONTAKT
Tlf: 40 00 29 79
kundesenter@roaf.no
roaf.no

KLIMAKOMPENSERT
PAPIR

Den store oppgaven

FNs 17 bærekraftsmål er uten tvil ambisiøse. Innen 2030 skal en samlet verden ha utryddet fattigdom, bekjempet ulikhet og stanset klimaendringene. Det er et stort ansvar som hviler på skuldrene til verdens nasjoner og rådende myndigheter.

Alle medlemslandene i FN er imidlertid forpliktet til å utvikle nasjonale handlingsplaner for implementering av bærekraftsmålene, mens regioner, kommuner og byer selv kan bestemme om de vil utvikle planer i tråd med disse. ROAF har valgt å implementere 9 av bærekraftsmålene som er relevante for vår virksomhet.

Vi i ROAF ønsker virkelig å ta vår del av ansvaret, og i tråd med krav fra EU og FNs bærekraftsmål vil vi satse sterkt på ressursutnyttelse og kretsløpbasert avfallshåndtering, med utgangspunkt i avfallshierarkiets prioriteringer. Dette står også sentralt i vår nye virksomhetsstrategi.

Sirkulærøkonomi i praksis

ROAF skal være et foregangsforetak når det gjelder en sirkulærøkonomisk tankegang. For å oppnå dette må alle bidra, både innbyggerne, kommunale virksomheter og det private næringslivet. Avfall er ressurser som skal være en del av den sirkulære økonomien. Det betyr at minst mulig skal forsvinne ut av kretsløpet, men blir ivarettatt gjennom økt ombruk og materialgjenvinning.

At alle bidrar og gjør det lille ekstra i hverdagen, betyr mye for generasjonene som kommer etter. Ekte miljøbevissthet handler om langsiktighet.

Hageavfall er et glimrende eksempel på sirkulærøkonomi i praksis, «fra hage til hage», som vi kaller det. Våre innbyggere leverer sitt hageavfall til en av våre gjenvinningsstasjoner. Hos oss blir det kvernet og lagt i ranker, vannet og vendt jevnlig til det er omdannet til kompostjord. Prosessen fra hageavfall til ferdig kompostjord tar ca 2 år. Vi selger kompostjord rimelig til våre kunder, og dermed er gjenvinningssirkelen sluttet.

Avfall er fremtidens råvare

Flere av bærekraftsmålene til FN tar for seg forvaltning og bevaring av våre naturressurser, samt at de skal sikre riktige forbruks- og produksjonsmønstre. I en moderne

verden med økt forbruk begynner det å bli knapphet på mange naturressurser, og vi må lære oss å oppgradere, gjenvinne og resirkulere. Derfor kan det ikke understrekes nok at avfall både er en ressurs og en råvare.

Innbyggeren

– vår viktigste samarbeidspartner

ROAF skal ha fokus på å utvikle smarte og effektive løsninger i nært samarbeid med våre innbyggere. Løsningene skal gi rom for fleksibilitet, samtidig som de gir økt ansvar for den enkelte. Vi skal videreutvikle tjenestene våre med mål om å oppnå en bedre kildesortering. Vi vil jobbe for at det kommer på plass incentivsystemer som øker innbyggernes bevissthet, slik at vi alle blir flinkere til å kildesortere eget avfall.

Snakk om kildesortering!

Selv om næringslivet og det offentlige må være hovedmotoren i det grønne skiftet, kommer vi alltid tilbake til den enkelte innbyggers miljøansvar i hverdagen. Derfor trenger vi at du som er en bevisst kildesorterer, uoppfordret snakker med venner, naboer og kolleger om jobben som gjøres under kjøkkenbenken. Når du kaster alt matavfall *kun* i den grønne posen, er du med på å redusere diesel- og bensinforbruket i trafikken – av matavfallet produseres det miljøvennlig biogass til tungtransport og biogjødsel til matproduksjon.

At alle bidrar og gjør det lille ekstra i hverdagen, betyr mye for generasjonene som kommer etter. Ekte miljøbevissthet handler om langsiktighet.

Vi hilser det grønne skiftet hjertelig velkommen, for nå er det ingen vei tilbake.

Med vennlig hilsen

Syngne Bjørke
Adm. dir

– Bli med på matavfallsdugnaden, du også! Vi deler ut gavekort verdt 90.000 kroner i året. Husk at du kan øke vannersjansene ved å ta bilde av den fylte matavfallsposen med navn og nummer, og sende til poselotteriet@roaf.no

« Hver måned trekker vi en heldig vinner av et gavekort fra Kiwi på 5.000 kroner, i tillegg til tre ekstra-trekninger i året på hele 10.000 kroner »

Poselotteriet = grønn gevinst

Veien til mer matavfall på riktig sted – og til glade innbyggere

Har du ikke hørt om Poselotteriet ennå? Poselotteriet er foreløpig kun for innbyggere i en ROAF-kommune. Det eneste du trenger å gjøre for å delta, er å skrive navnet og telefonnummeret ditt med en sprittusj på den grønne matavfallsposen, og bruke og kaste den som vanlig. Da er du nemlig med i trekningen av et gavekort fra KIWI. Hver måned trekker vi en heldig vinner av et gavekort på 5 000 kroner, i tillegg til tre ekstratrekninger i året på hele 10 000 kroner.

Storsatsing

– Poselotteriet er en storsatsing for oss i ROAF, og målet er selvsagt å få ned andelen feilkastet matavfall. Her på Nedre Romerike er vi dessverre for dårlige til å kaste matavfall riktig i den grønne posen. Faktisk kastes over halvparten feilaktig i restavfallet, sier kommunikasjonsdirektør i ROAF, Line Malmo. Hun har stor tro på at det relativt ferske Poselotteriet kan være med på å få enda flere innbyggere til å komme i gang med matavfallssorteringen. For det er jo veldig enkelt, både å delta og å sortere alt matavfallet riktig – i den grønne posen, legger hun til.

– Poselotteriet vokser for hver måned, og siden oppstarten i mars i år har vi delt ut gavekort for 70 000 kroner.

Biogass og biogjødsel

De grønne posene med matavfall blir sortert ut i ettersorteringsanlegget vårt på Berger, og sendt videre til Den Magiske Fabrikken utenfor Tønsberg i Vestfold. Der tar de i mot matavfall fra én million innbyggere, og gjør det om til biogass og biogjødsel.

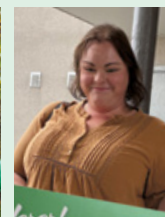
– Når du kaster matavfallet kun i den grønne posen, er du med på miljødugnaden og bidrar samtidig til sirkulærøkonomien. De fleste av våre renovasjonsbiler går på biogass som er produsert av innbyggernes matavfall. Hver pose med matavfall gjør at en renovasjonsbil kan kjøre omtrent 1 kilometer, sier Line Malmo. Hun forteller også at feilkastingen av matavfall i restavfallsposen ikke bare sørger for mindre biogass, men også merkostnader i ettersorteringsanlegget.

– Matavfall som feilaktig kastes i restavfallsposen gjør at ettersorteringsanlegget vårt ikke fungerer like optimalt som det kunne ha gjort. Matavfallet griser også til andre avfallstyper som vi har avsetning på, blant annet plast – og fører til høye reparasjons- og vedlikeholdskostnader.

Noen av våre heldige Poselotteri-vinnere:

Aldis Girgensons

Rebekka Randulf

Stein Stavenæs

Torill Onsøyen

ROAF har overrasket og gledet mange ivrige matavfallsorterere siden oppstarten av Poselotteriet.

Bli med, du også!

Hvordan deltar man i Poselotteriet?

Alle grønne poser med matavfall kan bli til et lodd i Poselotteriet. Det eneste du trenger å gjøre er å skrive navnet og telefonnummeret ditt med en kraftig sprittusj på den grønne posen, og bruke og kaste den i avfallsbeholderen som vanlig. OBS! Det kan være litt vanskelig å skrive på en pose som er full av matavfall, derfor kan det lønne seg å skrive før du tar posen i bruk.

Vi plukker ut fysiske poser fra ettersorteringsanlegget vårt hver dag. Disse havner i en oppsamlet pott per måned, som vi deretter trekker månedens vinner fra. Men du kan øke sjansene dine til

å vinne ved å ta bilde av den fylte posen – med påskrevet navn og nummer – og sende på e-post til poselotteriet@roaf.no. Skriv gjerne navnet og telefonnummeret ditt i emnefeltet. Alle som har fylt 18 år kan skrive navnet sitt på posen.

Etter hver endte måned trekker vi en vinner av et gavekort på 5000 kroner fra KIWI. I tillegg har vi tre ekstratrekninger i året av gavekort på hele 10.000 kroner!

Vinnerne offentliggjøres på ROAFs hjemmesider og Facebook-side.

Bærekraftsmål nummer 9, 11, 12, 13 og 17 handler om samarbeid og om ikke å forbruke mer enn planeten tåler.

Hva blir avfallet til?

Alt du kildesorterer kan bli til nye ressurser.

Flere av FNs bærekraftsmål handler om miljø, ansvarlig forbruk og produksjon, og ligger til grunn for alt vi i ROAF gjør og jobber for. Vi skal sikre god håndtering av alt avfallet vi samler inn, og forhindre forurensning til jord, luft og vann.

At hver og en av oss er nøye med å kildesortere, er helt avgjørende for at vi skal nå målene vi har satt oss. Ved å gjøre en god innsats bidrar du til en litt grønnere verden. Vi sørger for at alt avfallet du kildesorterer riktig blir til nye ressurser. *Det* er sirkulærøkonomi i praksis! Men hva skjer med plastemballasjen, matavfallet, papiret – og emballasjen av glass og metall, etter at du har sortert det? Hva blir alt sammen til?

Glass og metall – fantastiske råvarer

Etter at du har levert emballasje av glass og metall til et returpunkt, leverer ROAF det videre til Sirkel på Øra i Fredrikstad. På deres gjenvinningsanlegg mottar de emballasje av glass og metall fra hele Norge. På anlegget i Fredrikstad blir glasset og metallet sortert og rensert, og blir til råstoff i produksjon av nye varer. På landsbasis ble over 100.000 tonn emballasje av glass og metall samlet inn i 2020.

Både glass og metall utvinnes av naturressurser. Materialene kan gjenbrukes og skapes om til noe nytt, uten at det forringes, og materialene kan gjenbrukes i det uendelige uten

tap av kvalitet. 75 % av all aluminium produsert siden 1886 er fortsatt i bruk – og all innsamlet emballasje av glass blir nå materialgjenvunnet.

Gjenvunnet glass

Det kreves betydelig mindre energi for å produsere nytt glass av brukt glass, enn å lage glass av nye råvarer. Andelen gjenvunnet materiale i glassemballasje er svært høy. Ca 2/3 av utsortert emballasje av glass går til ny emballasje, og en grønn glassflaske består i gjennomsnitt av 90 % resirkulert glass.

De minste glassbitene går til produksjon av Glasopor skumglass. Glasopor er et byggemateriale som produseres av glass. En liten del av glasset går til produksjon av Glava isolasjon.

Foto: Per Tore Molvær

Hva er Glasopor?

Det mest finknuste glasset brukes til å produsere Glasopor skumglass, som består av 20 % glass og 80 % luft. Glasopor er det letteste granulære byggematerialet på markedet – noe som gjør det mulig å realisere prosjekter på dårlig grunn. Det er f.eks. benyttet Glasopor ved utbyggingen av Bjørvika i Oslo.

Produktet er miljøvennlig, stabilt, lett, drenerende og isolerende – og brukes blant annet som lettfylling i vei og anlegg.

Det var tidligere utfordrende å finne anvendelse for det mest finknuste glasset, men gjennom produksjon av Glasopor blir 100 % av innsamlet glassemballasje materialgjenvunnet.

95%

av alle vin-, øl-, sprit-, brus- og andre drikkeflasker i glass blir samlet inn og gjenvunnet til nye produkter.

TAKK FOR INNSATSEN!

I det du slipper glassflasken i et av våre returpunkter, starter en ny og spennende reise.

41%

Det slippes ut 41 % mindre CO₂ ved bruk av resirkulert glass enn ved å produsere nytt.

Kilde: recycling.se

Men for at emballasje av glass og metall skal kunne gjenvinnes, MÅ det havne på rett sted. Emballasje av glass og metall som feilaktig kastes i restavfallsposen går til forbrenning, og ødelegger i tillegg maskiner og utstyr i ettersorteringsanlegget vårt.

Gjenvunnet metall

Emballasje av metall blir til nye metallprodukter. Kun 5 % av energien som benyttes til å produsere ny aluminium er nødvendig for å smelte om aluminium til nye produkter.

Hermetikkbokser blir ikke bare til ny emballasje, men kan også benyttes til produksjon av sykler og aluminiumsfolie. Av all metallemballasje som gjenvinnes i Norge hvert år, kan det lages 300 000 sykler. Aluminium kan også bli til stekepanner og kjøkkenutstyr. Stål benyttes f.eks. i verktøy og armeringsjern.

Henter gamle sykler

ROAF har et samarbeid med Norasone (i Lillestrøm) som henter, reparerer og selger sykler som har blitt levert inn på gjenvinningstasjonen.

Og hva skjer med...

matavfall?

Matavfall blir til miljøvennlig biogass og biogjødsel – men bare når det kastes i grønne poser! Biogass er et miljøvennlig alternativ til fossilt brensel. Biogjødsel gir god næring ute på jordene. Flesteparten av ROAFs renovasjonsbiler kjører på biogass, og det samme gjelder for en rekke busser og annen tungtransport. Én eneste grønn pose med matavfall gir drivstoff nok til ca 1 km kjøring.

Over halvparten av alt matavfall som kastes på Nedre Romerike kastes i feil pose, og der gjør det ingen nytte for seg. Absolutt alt matavfall skal i den grønne posen – alltid. På ettersorteringsanlegget vårt blir de grønne posene sortert ut først, og sendes videre til produksjon av biogass og biogjødsel.

plast?

Unikt for alle som bor i en ROAF-kommune, er at man skal kaste plastemballasjen i restavfallsposen. Vi sorterer nemlig plasten automatisk ut av restavfallet for deg! Vårt ettersorteringsanlegg sorterer i hele fem ulike plasttyper. De forskjellige plastkvalitetene blir deretter sendt videre til plastindustrien, som bruker det i sin produksjon av nye plastprodukter.

Vi sorterer ut ca. 3.500 tonn plast hvert år til materialgjenvinning. Det tilsvarer ca. 7.000 tonn råolje. Din gamle smørpakke, isboks eller ketsjupflaske blir til nye produkter – kanskje til en leke eller en vaskebøtte?

papp, papir og kartong?

Alle har en egen beholder til papp, papir og kartong lett tilgjengelig. Hver minste lille papirbit skal i den beholderen. Da kan brev, konvolutter, aviser, blader og melkekartonger få leve videre som tegneblokker, kartonger, tørkepapir, toalettruller og pizzaesker. Papir som feilaktig kastes i restavfallsposen får vi ikke nyttiggjort. Papiret må være tørt og skal kastes løst i beholderen.

Returpapir sendes til papirfabrikker hvor det benyttes som råstoff til produksjon av nytt papir. Ett tonn sortert papir sparer hogst av ca. 18 trær. Fibrene i papp kan gjenvinnes fra 5 til 8 ganger.

Gratis skap til borettslag og sameier

– for oppbevaring av grønne poser

Nå kan alle borettslag og sameier med fellesløsninger sørge for at alle beboerne får enkel tilgang til grønne poser for matavfall! ROAF gir bort gratis skap for enkel distribusjon av grønne poser.

Skapene leveres av ROAF og monteres av sameiet eller borettslaget selv, på egnet sted. Fra disse skapene kan beboerne enkelt forsyne seg med en ny rull ved behov. Det er også mulig å legge fra seg ruller med grønne poser i skapene – for beboere som eventuelt har for mange.

ROAF dekker alle behov

Det er mulig å bestille flere skap når behovet tilsier det. Med utplasserte skap fra ROAF vil grønne poser til matavfall være tilgjengelig til enhver tid. At man er tom for grønne poser skal ikke være en grunn til manglende sortering av matavfall.

ROAF leverer esker med grønne poser til borettslag og sameier som har skap. Borettslaget eller sameiet fyller opp skapet ved behov.

Gratis tjenester

ROAF ønsker å være en tilgjengelig, nytenkende og engasjert miljøpartner for borettslag og sameier. Våre miljørådgivere har som hovedoppgave å formidle informasjon, gi veiledning og tilrettelegge for riktig avfallshåndtering – helt gratis. Vi vet at god informasjon og tilstedeværelse gir en positiv effekt på kildesorteringsgraden. Så dersom ditt borettslag eller sameie har behov for veiledning, tilrettelegging eller informasjonsmateriell – ikke nøl med å ta kontakt med våre miljørådgivere.

ROAF sørger alltid for trygg og miljøriktig håndtering av avfall. Vi ser fram til et godt samarbeid med ditt borettslag eller sameie!

SLIK FÅR DU TAK I GRØNNE MAT-AVFALLSPOSER

Nye ruller med grønne poser kan du få helt gratis – på følgende måter og steder:

- På alle ROAFs gjenvinningsstasjoner.
- På servicetorget i din kommune. (I tidligere Sørums kommuner, kan du få poser på Vektergården).
- Hos Miljøbilen (når den kommer på besøk vår og høst).
- Har du egen beholder med to hjul? Knyt en pose på restavfallsbeholderen din, så vil renovatøren legge igjen en rull med grønne poser ved neste tømming.
- To ganger per år deler ROAF ut to ruller med grønne poser til de som er en del av en fellesløsning, og som ikke har eget skap/hentestasjon.

Trenger du kurv til de grønne posene?

Det kan du også hente gratis på alle ROAFs gjenvinningsstasjoner og på servicetorget i din kommune.

Hvordan få gratis skap

Det er styret som kan søke om skap og som står ansvarlig for ordningen i borettslaget/sameiet.

Mer informasjon og bestilling av gratis skap:

Se roaf.no/ditt-avfall/privat/borettslagsameier eller send en e-post til våre miljørådgivere på miljoagent@roaf.no.

Noen må rydde etter deg

« ROAF bruker
årlig over 1,5
millioner kroner på
å rydde opp rundt
returpunktene »

ROAF har over 350 returpunkter for emballasje av glass og metall. Dessverre blir mange av disse misbrukt til hensetting av all slags avfall. Men noen må rydde opp, og noen må betale regninga.

Du har sikkert sett det selv: I løpet av nattens mulm og mørke har noen satt fra seg den gamle madrassen, gressklipperen eller bokhylla si på det lokale returpunktet ditt. Hvert år bruker ROAF over 1,5 millioner kroner på å rydde opp avfall på returpunktene. Dessverre er det innbyggerne som til syvende og sist får regningen.

Det kan jo hende at noen tror at så lenge det du kaster er av metall eller glass, så er det bare å sette fra seg. Men det stemmer altså ikke. Returpunktene er kun for *emballasje* av glass og metall. Hvis ikke glasset eller metallet du skal kaste har vært brukt som emballasje til mat eller drikke, skal du ikke kaste dette på et returpunkt. Da skal det leveres til en gjenvinningstasjon. Det er trist at så mange velger å gi ansvaret for avfallet sitt til noen andre.

ROAF opplever ofte at innkastene for *emballasje av glass og metall* er kuttet opp og ødelagt, fordi folk presser inn ting som ikke har noe der å gjøre. Når vi leverer emballasje av glass og metall til Sirkel i Fredrikstad, blir dessverre så mye som 20–30 % av innholdet avvist – fordi innholdet i brønnene er

noe annet enn emballasje. Eksempler på dette er lyspærer, gamle dørhåndtak og sagblader.

Som eier av returpunktene kan ROAF også bli stilt til ansvar dersom for eksempel et barn skulle komme til å skade seg på hensatt avfall.

Feilkasting i restavfallsposen

Det er imidlertid ikke bare på returpunktene vi har utfordringer med feilkasting, men også i restavfallsbeholderne hjemme hos folk. ROAF har et av Nord-Europas mest moderne ettersorteringsanlegg for husholdningsavfall, men opplever dessverre ofte kostbare driftsstanser og reparasjoner på grunn av feilkasting:

Hver eneste dag må ROAF plukke ut flere tonn med avfall som aldri skulle ha vært kastet i avfallsbeholderen / containeren hjemme. Noen av gjengangerne er brannslukningsapparater, gamle barnevogner og bilfelger. Tidligere i år hadde noen kastet en massiv metallklump på 30–40 kilo – som kilte seg fast i én av sorteringsmaskinene, og gjorde skader for over 100.000 kroner. Og regningen, den er det til slutt innbyggerne som får.

◀ **TRIST SYN:** Det er dessverre altfor mange som misbruker returpunktene og setter fra seg andre typer avfall. Men det er kun emballasje av glass og metall du kan levere her. Hvert år må ROAF bruke over 1,5 millioner kroner på å rydde opp på returpunktene.

Hva er innbyggernes ansvar?

- Alt avfall skal sorteres og kastes i riktig beholder.
- Stort og tungt avfall skal fraktes til en gjenvinningstasjon, synlig og godt sikret på henger, eller i gjennomsluktede avfallssekker.
- Det må være brøytet for snø foran og rundt beholdere/containere/brønner.
- ROAF kan ikke dra beholdere gjennom snø eller over brøytekanter.
- Det må strøs foran og rundt beholdere/containere/brønner.
- Snø og is må fjernes fra topplokket på beholdere/containere/brønner.
- Avfallsbeholderne skal ikke stå lenger unna enn 5 meter fra kjørbær vei på tømmedag.
- På tømmedag skal avfallsbeholderen stå med håndtaket ut.
- Beholdere/containere/brønner som er plassert der det er fare for skade på personell eller materiell blir ikke tømt.
- Beholdere/containere/brønner med markant feilsortering blir ikke tømt.

Jeg fant, jeg fant!

Sjekk ROAFs instagramkonto "dittroaf". Der kan du se noe av det feilsorterte avfallet som vi finner og må plukke ut manuelt.

Denne skulle vært levert på gjenvinningstasjonen, i container for jern og metall.

Pastamaskinen er av metall, og skal også leveres på gjenvinningstasjonen.

Burde du ikke heller ha gitt bort det fungerende golfsettet?

Det er mye å vinne på riktig sortering

Riktig kildesortering hjemme, hos hver og én av oss, er helt avgjørende for at ressursene som finnes i avfallet blir ivaretatt, og inngår som en naturlig del av en bærekraftig sirkulærøkonomi.

Materialgjenvinning og ombruk handler om å beholde ressurser i kretsløpet lengst mulig. Klarer vi det, slipper vi å hente ut nye naturressurser eller å produsere nytt gjennom energikrevende prosesser.

Bra for deg, for oss og for miljøet!

Godt sortert husholdningsavfall er sammen med gode rutiner for besøk og levering på gjenvinningsstasjonene, en enkel og verdifull innsats alle kan gjøre for miljøet.

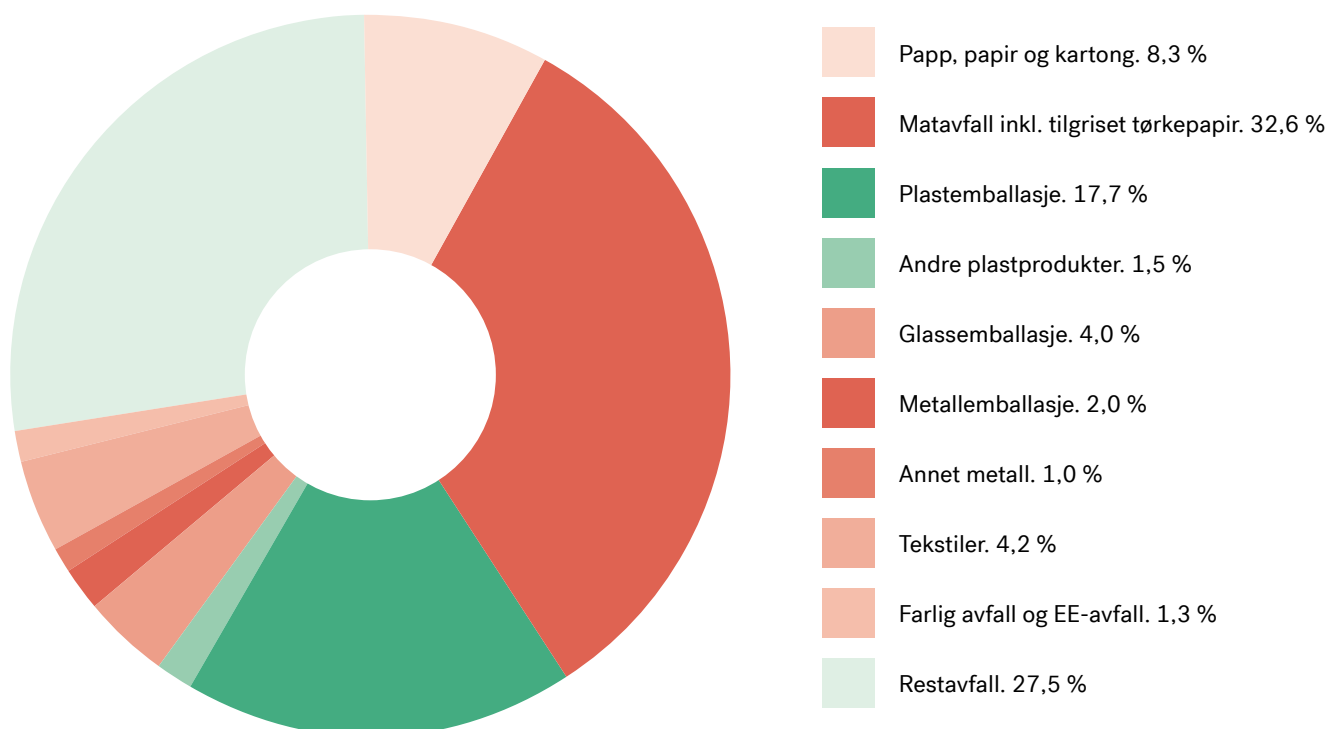
Vi setter stor pris på at alle innbyggerne våre hjelper oss og miljøet, gjennom å kildesortere eget avfall riktig. Når dere kaster kun husholdningsavfall i avfallsbeholderne hjemme, og leverer store gjenstander, hageavfall, elektrisk eller farlig avfall på en av våre gjenvinningsstasjoner, kan vi i ROAF bruke tid og penger på bedre miljøløsninger – og ikke minst på fremtidsrettede innsamlingsløsninger. Det er bra for deg som innbygger, for oss og for miljøet!

Mye av avfallet kastes feil

Vi opplever dessverre at mye av avfallet i dag kastes feil. Eksempelvis havner omlag halvparten av matavfallet i restavfallsposen istedenfor i den grønne posen.

I tillegg er halvparten av maten som kastes, mat som kunne og burde vært spist!

Her ser du innholdet i en gjennomsnittlig restavfallspose. Alt som **ikke** er grønt, er kastet feil.

En renovasjonsbil kan kjøre inntil 1 kilometer på en pose matavfall. Med den totale mengden matavfall ROAF samler inn i løpet av ett år kan en renovasjonsbil kjøre

40 ganger

rundt jorden.

50 % av matavfallet til innbyggerne blir feilaktig kastet i restavfallsposen

Over halvparten av alt matavfall består av fullt spiselig mat. Tenk litt på det!

TALL OG FAKTA

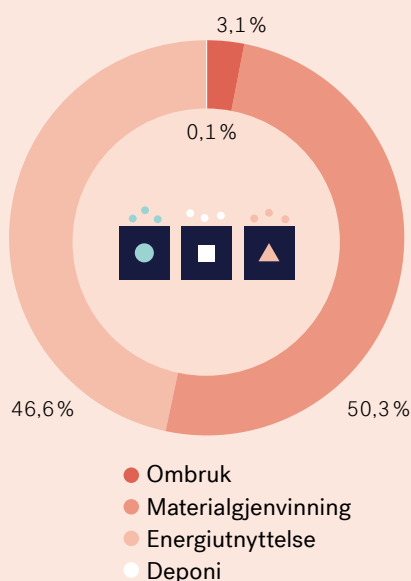
Tall og statistikk gjør at vi hele tiden kan følge med på utviklingen: Hvor mye kaster innbyggerne? Hvor god er sorteringen? Og hvor mye klarer vi å materialgjenvinne? Her er noen fakta:

INNBYGGERE I ROAFS EIERKOMMUNER

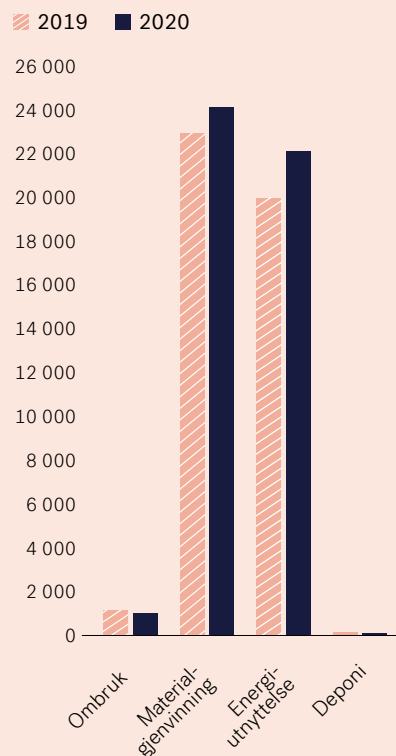
KOMMUNE	FOLKETALL	
	2020	Endring siste år
Aurskog-Høland	17 591	201
Rælingen	18 730	200
Enebakk	11 065	-45
Lørenskog	42 740	1 280
Lillestrøm	86 953	288
Nittedal	24 454	205
Gjerdrum	7 043	153
Sum	208 576	2 282

Folketall og antall privathusholdninger er hentet fra SSB pr. 31.12.2020

AVFALL LEVERT TIL GJENVINNINGSSTASJONENE (PROSENT)

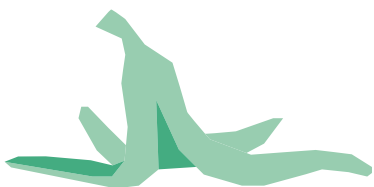
AVFALL LEVERT TIL GJENVINNINGSSTASJONENE (TONN)

Ombruk fremfor materialgjenvinning

Vi har satt opp egne ombrukscontainere på alle gjenvinningsstasjonene våre, foruten Lillestrøm avd. Sørumsand. Nittedal og Enebakk har egne ombruksbutikker. Dette er et tiltak for å øke ombruksgraden av fullt brukbare gjenstander, møbler og interiør. ROAF ønsker at mest mulig skal gjenbrukes før det evt. destrueres og materialgjenvinnes. I containeren kan man finne alt fra leker, kopper og kar – til lenestoler, skap, kommoder og sykler. Alle kan hente og levere gjenstander i ombrukscontainerne våre. På Lillestrøm avd. Berger kan våre kunder også hente ut trevirke gratis, og finner i denne containeren panel, terrassebord, listverk m.m. Husk at ting du ikke trenger lenger, kan gjøre stor nytte hos noen andre.

DETTE SKAL I DEN GRØNNE POSEN

- potet- og grønnsaksskrell, løkshall o.l
- eggeshall
- skrotter
- fiskebein
- rekeskall, nøtteskall, bananskall og appelsinskall
- beinrester
- kaffegrut med filter/teposer
- matrester generelt

DETTE SKAL I RESTAVFALLS- POSEN

ALTSÅ KUN DET LILLE SOM
ER IGJEN ETTER AT ALT
ANNET ER SORTERT:

- kattesand
- avskårne blomster
- plastemballasje
- bleier og bind
- snus og sigarettneiper
- støvsugerposer
- avkjølt aske

Fyll det brukte pastasaus- glasset med syltet løk

INGREDIENSER: 3 rødløk, 3 dl vann, 2 dl sukker, 1 dl eddik

SLIK GJØR DU: Skjær løken i tynne skiver. Kok opp vann, sukker og eddik og hell laken over løken. Etter et par timer er den syltede rødløken ferdig, men den blir enda bedre hvis den får stå i noen dager.

Aluminiumsformen er ikke verdiløs

selv om den er tom for laks. Den kan smeltes om i det uendelige, uten at det går utover kvaliteten. Det sparer energi og naturressurser.

Aluminiumsproduksjon fra rent malm står alene for 1 % av verdens klimagassutslipp. Du kan redusere utslippene ved å velge produkter som bruker lite aluminium og levere ren aluminiumsfolie og andre aluminiumsprodukter til et returpunkt for emballasje av glass og metall.

Kilder: sortere.no og naturvernforbundet.no

Tenk utenfor boksen

Du trenger ikke å bare tenke tradisjonelle avfallsbeholdere. Alternative løsninger kan fungere like godt.

Panteflasker kan lagres i en hylle i et skoskap, og har du lite plass i skap og skuffer, kan du plassere avfallet i pene bokser og kurver rett på gulvet.

Det viktigste er at du lager et system, hvor alt får sin faste plass.

Kilde: sortere.no
Foto: IKEA

Lenge leve brokkolien

Som sine andre slektninger i kålfamilien er brokkoli en svært sunn grønnsak. Frys ned det du ikke bruker, men forvell det først. Stilkene er både næringsrik og spiselig. Ikke kast, men skrell og spis den!

Kilde: matvett.no
Foto: Colin Eick

Småelektronikk og batterier

Altfor mange batterier og annet elektrisk og elektronisk avfall (EE-avfall) havner dessverre i restavfallet. Når dette til slutt havner hos oss, utgjør det en stor brannfare. Husk at alt EE-avfall og brukte batterier kan leveres tilbake der du kjøpte det, eller du kan levere det gratis på en av våre syv gjenvinningsstasjoner. Vi deler ut snart netne sorteringsnett for oppbevaring av brukte batterier, lyspærer og annen småelektronikk. Vi har også enda større beholder i hardplast på lur – som du kan få gratis hos oss. Vi deler også ut fine sorteringsnett til emballasje av glass og metall og papp og papir, samt kurver som passer perfekt til den grønne matavfallsposen.

Har du behov for kildesorteringsutstyr?

Send en e-post til kundesenter@roaf.no eller miljoagent@roaf.no. Eller spør når du er innom gjenvinningsstasjonen.

Middagsrester er mat

I snitt kaster hver nordmann 42,5 kilo mat i året, noe som tilsvarer hver 8. handlepose. Kaster du for mye spiselig mat? Hva med å ha en fast regel om at gårsdagens middagsrester alltid skal først på bordet dagen etter, eller fryses ned og brukes i for eksempel pytt i panne senere? Det gir deg garantert bedre samvittighet, og gjør godt for både miljøet og lommeboka.

Bærekraftsmål nummer 12, 13, 14 og 15 handler om å ta vare på naturressursene, og ikke forbruke mer enn planeten tåler.

Gleden over å kunne bidra

– Vi trenger en visjon om det samfunnet vi skal over til, og helt konkret må det innebære mer kvalitet og mindre kvantitet.

– *Vi tutes ørene fulle med at det grønne skiftet vil koste for mye, og at det vil ødelegge velferdssamfunnet. Men vi skal ikke tilbake til steinalderen. Dette handler jo ikke om at vi skal sitte inne og fryse i 12 grader med ullgenser på – og spise kald havregrot til skinnen fra en blafrende tranlampe.*

ROAF-posten møter Dag O. Hessen på Blindern i Oslo. Den ettertraktede biologiprofessoren vipper på kontorstolen midt blant svære og stereotypiske professorstabler av bøker, tidsskrifter og dokumenter. Hessen er kjent for sitt store engasjement i krysningspunktet mellom biologi, filosofi og miljø. Som 17-åring var han med på å stifte Lillehammers første lokallag av Natur og ungdom. Han gjentar ofte at klimaspørsmålet ikke bare handler om CO₂, men at det er en tett kobling mellom klima og naturtap

siden naturen tar hånd om halvparten av våre utslipp og demper klimaeffekter.

– *Det er å lett tenke at det bare er staten eller industrien som står bak alle utslippene her i verden. Men det er deg og meg, og summen av det vi alle gjør. Vi nordmenn har nok en litt naiv tro på at vi er syrefaste for verdens problemer og utfordringer. Men vi kan ikke bare peke på kineserne og si at de skal rydde opp. Norge er et moralsk forbilde, det er kanskje et ufortjent godt rykte, men vi så det da vi trakk oss ut fra kullkraft, for da fulgte veldig mange av investorene med.*

MENING MED TILVÆRELSEN

Hessen er en ettertraktet foredragsholder, og pleier å avslutte foredragene sine med et sitat han har tjuvlånt fra den britiske polfareren, Robert Swan: «Den største trusselen mot planeten er troen på at noen andre skal redde den».

Og det er her vi må finne gleden i å kunne bidra, og samtidig finne en mening, ifølge den 65 år gamle professoren:

– *Mennesker er den eneste arten som tilstreber en mening med tilværelsen. Dersom jeg fikk vite at de som kommer etter meg ville få det mye verre enn meg selv, eller at livet til og med skulle bli helt ulevelig, så ville det fjerne mye av meningen for min del.*

VI STJELER RESSURSENE

– *Det store og grunnleggende problemet med oss mennesker er at vi er for kortsiktige. Vi har vent oss til at ting skal gå så fryktelig fort, men vi blir lett for kravstore når treet skal vokse inn i himmelen. Økt levestandard er bra på mange måter, men i vår del av verden er vi over det toppunktet, sier Hessen, og peker på det faktum at verdens overforbruksdag kommer tidligere og tidligere hvert eneste år:*

– *Vi stjeler ressursene fra de som kommer etter oss, og dersom hele verdens befolkning hadde levd som oss nordmenn, hadde jo løpet vært kjørt.*

– **Hvorfor er det blitt sånn, tror du? Er vi blitt for dekadente?**

– *Ja, jeg tror det. Det er ikke slik at alt*

JORDAS OVERFORBRUKSDAG

Jordas overforbrukssdag er en utregnet dato for når det totale ressursforbruket for året overstiger planetens kapasitet til å skape de samme ressursene. Resten av året forsyner vi oss av jordas ressurser «på kreditt». I 2021 ble datoen satt til 29. juli. Med unntak av koronaåret 2021 kommer datoen tidligere og tidligere for hvert år.

Dag O. Hessen, norsk biolog og professor ved Universitetet i Oslo

« Den største trusselen mot planeten er troen på at noen andre skal redde den »

nødvendigvis var bedre før, for vi er ikke onde mennesker. Vi har bare vent oss til at alt skal være på stigende kurs. Alle må levere bedre, prestere mer, tjene mer penger. Sånn har det vært de siste to generasjoner, og da er det vanskelig å forestille seg noe annet.

LAGD FOR Å VARE I GENERASJONER

Biologiprofessoren og fembarnsfaren finner mye glede og ro i naturen, der han kanskje har med seg fyndordene fra filosofen Arne Næss om det rike livet med enkle midler. Hessen har sunnmørske aner, og faren hans vokste opp på en gård like ved Ålesund. Og den gangen var det ingen ressurser som gikk til spille:

– Mine besteforeldre produserte aldri avfall, alt var ressurser som ble gjenbrukt og resirkulert. Og møblene beste-foreldrene mine hadde var skikkelig solide og massiver saker som var lagd for å vare i flere generasjoner. Når jeg tidligere har vært med på loppemarked for skolekorpset til barna mine, er det jo

alltid masse møbler til overs som vi ikke får solgt, og som må destrueres og leveres inn til en gjenvinningsstasjon. De nye møblene trækker man sammen med et lett spark eller to. Men møbler fra før krigen, de får du ikke knust med fysisk makt sånn uten videre. I dag lager vi møbler som ikke er ment å vare, fordi det ikke lønner seg for bedriftene. Fordi vi har råd til det. Det er en livsfarlig trend når vi har skaffet oss et samfunn som ikke kan reparere noe lenger.

«CHERRY PICKING»

– **Hvorfor er det så mange som ikke stoler på klimaekspertene, tror du?**

– Vi stoler på ekspertene når det passer oss. Men når noe stanger i mot de daglige vanene våre, begynner vi med «cherry picking» av det som passer oss best. Vi har en velferdsmodell som er bygget på kjøpekraft.

Han ønsker ikke å tegne noe dystert bilde av fremtiden, og er ikke direkte pessimistisk, men mener likevel at vi ikke har spesielt god tid.

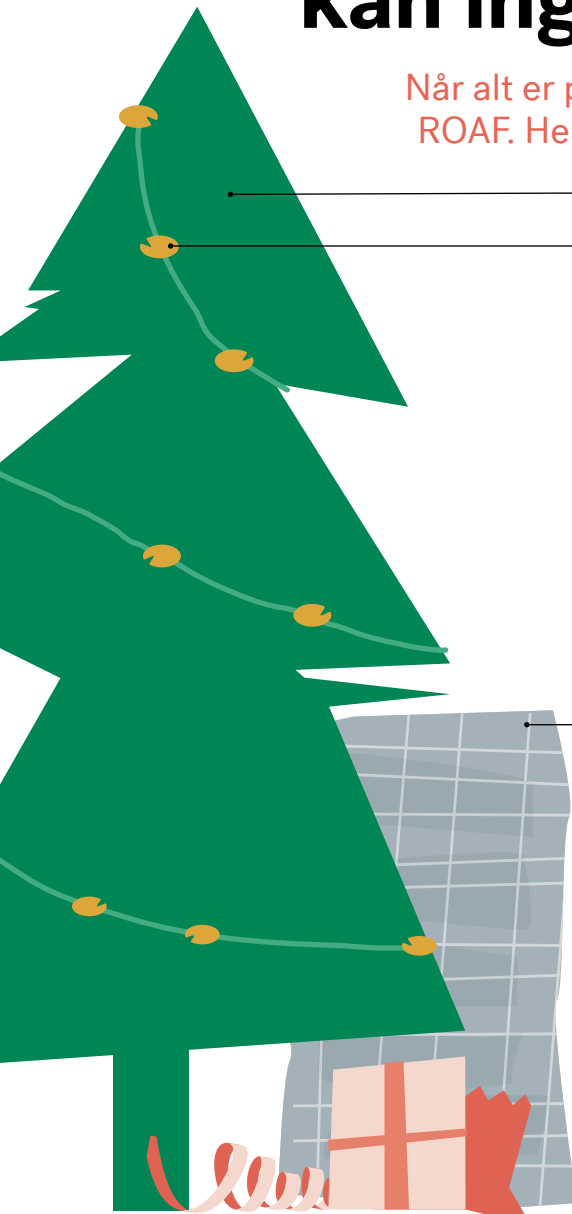
– Vi skal videre, og teknologien er en del av løsningen. Men først og fremst må vi skape et samfunn som går helt bort fra den lineære bruk og kast-mentaliteten. Vi trenger en helt ny type resirkulering, og vi må vi finne frem den kollektive gleden ved å bidra.

FNs KLIMAPANEL

Klimapanelet slår fast at vi har hatt en global og menneskeskapt oppvarming på omtrent 1,1 grader siden førindustriell tid. Rapporten viser at menneskeskapt klimaendring allerede har medført omfattende endringer i atmosfæren, havet og økosystemer. Ekstremvær blir hyppigere og mer alvorlig.

📌 Og at det er en nyttig ting kan ingen komme fra 📌

Når alt er pakket ut og spist opp, da starter julen for alvor hos ROAF. Her er en oversikt over hvor ulikt juleavfall skal kastes.

Juletrelys og batterier

// Farlig avfall

Alt av elektrisk avfall skal leveres til en av våre gjenvinningsstasjoner.

Snø- og glitterspray

// Farlig avfall

Spraybokser skal leveres til en av våre gjenvinningsstasjoner – eller til Miljøbilen, som kommer på besøk to ganger i året.

Ved- og juletrenett

// Gjenvinningsstasjon

Nett skaper store problemer i vårt ettersorteringsanlegg, og må derfor leveres til en av våre gjenvinningsstasjoner. Eventuelt klippes i mindre biter før det kastes i restavfallet.

Juletre // Gjenvinningsstasjon

Juletreet kan leveres kostnadsfritt til en av våre gjenvinningsstasjoner etter jul. Har du store mengder med gavepapir og bånd, kan du benytte deg av sjansen til å ta med deg to stk. gjennomsiktige avfallssekker – også helt kostnadsfritt.

Glanset gavepapir og gavebånd

// Restavfall

Glanset gavepapir og gavebånd kan ikke gjenvinnes. Vi håper derfor du kan vurdere alternativ innpakking, som gråpapir, avis, papir, tekstil o.l. som er mer miljøvennlig, og minst like dekorativt.

Gråpapir // Papir

Alt av resirkulert papir, med eller uten farge og mønster, kastes i beholder for papp, papir og kartong. Dette gjelder f.eks. kraftpapir, naturpapir, avis, papir og gråpapir.

Pappesker, merkelapper og julekort av papir, julehefter // Papir

Kastes løst i beholder for papp, papir og kartong. Større kartonger skal alltid flatpakkes.

Klementiner // Matavfall

Ikke kjøp flere klementiner enn du spiser! Hvert år får vi inn mengder av uspiste klementiner. Uansett skal skall og evt. råtnete klementiner alltid i grønn pose.

Ribbefett/smult (og matrester generelt) // Grønn pose

«Det er kun tre ting som skal i avløpet, og mat er IKKE en av dem», sier Knut Moen fra driftsenheten i Enebakk kommune. For å unngå tette avløpsrør, tilbakeslag, økte avgifter og rottebestand i ditt nærområde er det kun én ting som gjelder: «Tørk av tallerkener, kjeler og stekepanner med tørkepapir – og kast det i den grønne posen. Ribbefett, og sauser av alle slag inkludert.»

Er det mye fett så venter du til fettete er stivnet. Noe fett stivner ikke, bruk da tørkepapir i bunnen av den grønne posen, evt flere grønne poser utenpå hverandre. Takk for at du kildesorterer og riktig god jul!

Endrede dager for henting av avfall i julen

Kjære kunder! I juleukene er det helligdager hvor vi ikke kan hente avfall. Det betyr at mange av våre innbyggere får endrede hentetider enten i forkant, i romjulen eller i forbindelse med nyttår. Sjekk **roaf.no** for når vi henter avfallet på din adresse.

Alle vil få hentet avfallet sitt i juledagene, men hentetidspunkter vil kunne avvike fra det normale, og vil for mange husstander skje på alternative dager. Vi ber derfor alle våre kunder om å la avfallsbeholderne stå framme til vi har vært og tømt dem.

NB! Husk også å måke og strø rundt og foran avfallsbeholderne på hentedagen slik at våre renovatører klarer å få med seg beholderen. Det må også eventuelt fjernes snø og is fra topplokk. Det samme gjelder for containere/avfallsbrønner.

Etter nyttår går vi tilbake til vanlige dager for tømning. På roaf.no er det alltid oppdaterte tømmetidspunkter.

Vi vil bestrebe oss på at avfallsinnhenting skal foregå så effektivt som mulig, også i julen, og takker for at dere legger til rette, slik at våre renovatører skal få hentet hos alle.

Med ønske om en fredfull jul og et riktig godt nytt år fra alle oss i ROAF!

Åpningstider på våre gjenvinningsstasjoner i julen

Tabellen gjelder fra 24. desember til 2. januar. Det er ordinære åpningstider på alle gjenvinningsstasjoner fra og med mandag 3. januar 2022.

Enebakk:	Åpent tirsdag 28. desember kl: 13.00–18.00
Nittedal:	Åpent tirsdag 28. desember kl: 13.00–18.00
Aurskog-Høland:	Åpent 27.–30. desember kl: 07.00–13.00
Berger:	Åpent 27.–30. desember kl: 07.00–15.00
Fetsund:	Stengt alle dager
Sørumsand:	Stengt alle dager
Gjerdrum:	Stengt alle dager

Nye hentedager for avfall i julen

Lillestrøm, Gjerdrum og Nittedal

Ordinær hentedag	NY HENTEDAG!
Man. 20.12	Som vanlig (papir)
Tirs. 21.12	Som vanlig (mat- og rest.)
Ons. 22.12	Tirs. 21.12 eller ons. 22.12
Tors. 23.12	Ons. 22.12
Fre. 24.12	Tors. 23.12
Man. 27.12	Som vanlig (papir)
Tirs. 28.12	Som vanlig (mat- og rest.)
Ons. 29.12	Tirs. 28.12 eller ons. 29.12
Tors. 30.12	Ons. 29.12
Fre. 31.12	Tors. 30.12

Aurskog-Høland

Ordinær hentedag	NY HENTEDAG!
Man. 20.12	Som vanlig (mat- og rest.)
Tirs. 21.12	Tirs. 21.12 eller ons. 22.12
Ons. 22.12	Tirs. 21.12
Tors. 23.12	Ons. 22.12 (papir)
Fre. 24.12	Tors. 23.12 (papir)
Man. 27.12	Som vanlig (mat- og rest.)
Tirs. 28.12	Man. 27.12 eller tirs. 28.12
Ons. 29.12	Tirs. 28.12
Tors. 30.12	Ons. 29.12 (papir)
Fre. 31.12	Tors. 30.12 (papir)

Lørenskog, Enebakk og Rælingen

Ordinær hentedag	NY HENTEDAG!
Man. 20.12	Som vanlig (mat- og rest.)
Tirs. 21.12	Man. 20.12 eller tirs. 21.12
Ons. 22.12	Som vanlig (papir)
Tors. 23.12	Tirs. 21.12
Fre. 24.12	Tors. 23.12
Man. 27.12	Som vanlig (mat- og rest.)
Tirs. 28.12	Man. 27.12 eller tirs. 28.12
Ons. 29.12	Som vanlig (papir)
Tors. 30.12	Tirs. 28.12
Fre. 31.12	Tors. 30.12

Bli med og vinn i Poselotteriet – og få i både pose og sekk!

Hver måned trekker vi en heldig vinner av et gavekort på kr. **5.000** fra KIWI. I tillegg har vi tre ekstratrekninger i løpet av året på gavekort verdt hele **10.000** kroner.

Hver eneste grønne pose med matavfall kan bli et lodd i Poselotteriet. Det eneste du trenger å gjøre er å skrive navn og telefonnummer tydelig på den grønne posen, og bruke og kaste den som vanlig. Du kan også øke vannersjansen ved å ta et bilde av den samme posen og sende det til **poselotteriet@roaf.no**.

Bli med på Poselotteriet du også, da vel!
Det er enkelt, gratis og miljøsmart!

→ **roaf.no**

ROAF
Romerike Avfallsforedling